

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено
На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри _____
проф. Грабовська С.Л.

Силабус з навчальної дисципліни
«Методика викладання психології»,
що викладається в межах ОПП «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 053 «Психологія»

Львів 2024 р.

Силабус курсу «Методика викладання психології»

Назва курсу	Методика викладання психології
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Коперника, 3. Львівський національний університет імені Івана Франка <i>Дистанційно (лекція):</i> підключитись до конференції Zoom Ідентифікатор конференції: 84209039359 Код доступу: vZhH15 <i>Семінари очно</i> у вівторок в ауд.101 по вул. Коперника,3 і в ауд. 502 та 503 по вул. Менцинського, 8 для різних груп.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05- соціальні та поведінкові науки, 053-психологія
Викладачі курсу	Волошок Олена Вячеславівна, доцент, викладач кафедри психології
Контактна інформація викладачів	v.olenameta@meta.ua , olena.voloshok@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Щосереди з 13.15 до 14.15 на кафедрі психології або дистанційно за домовленістю. https://us02web.zoom.us/j/84209039359?pwd=ZlUud3ZRb3Fhc0F1dDVjZjJQa29Hdz09 Ідентифікатор конференції: 842 0903 9359 Код доступу: vZhH15
Сторінка курсу	http://filos.lnu.edu.ua/department/psycholohiji
Інформація про курс	Дисципліна «Методика викладання психології» є завершальною нормативною дисципліною з спеціальності 053-психологія для освітньої програми бакалавр , яка викладається в 5 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Методика викладання психології вивчається в якості обов'язкового предмета студентами психологічного відділення. По закінченню навчання їм присвоюється кваліфікація психолога - дослідника і викладача. Таким чином, даний навчальний курс виконує важливу функцію підготовки студентів до викладацької діяльності.
Мета та цілі курсу	Мета навчального курсу «Методика викладання психології» - ознайомлення студентів зі змістом, формами і методами викладання психології у середній загальноосвітній школі.
Література для вивчення дисципліни	Список базової літератури: 1. Амеліна О.С., Цуркан О.В. Дистанційне і змішане навчання. Досвід, поради, інструменти. – Харків: Основа, 2022. – 128 с. 2. Андреева В.М. Нові години спілкування. 9-11 клас. – Харків: Основа, 2024. – 112 с. 3. Власова О.І. Методика викладання психології. – Київ: Геопринт, 2012. – 340 с. 4. Дмитренко К., Коновалова М., Семиволос О. Нові формати освіти. Працюємо з особливою дитиною у звичайній школі. – Харків: Основа, 2023. – 120 с.

	<p>5. Дуткевич Т. Методи інтерактивного навчання на практичних заняттях з психології. – Київ: КНТ, 2022.- 84 с.</p> <p>6. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Харків: Основа, 2010. – 176 с.</p> <p>7. Івашнюва С.В. Як підготувати і провести ефективний тренінг: практичний poradnik. – Харків: Ранок, 2019. – 80 с.</p> <p>8. Інтерактивні технології навчання у початкових класах. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 180 с.</p> <p>9. Левус Н.І., Волошок О.В. Педагогічна психологія в схемах і таблицях. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка; Артос, 2015. – 340 с.</p> <p>10. М'ясоїд П.А. Збірник задач по психології. – Київ: Вища школа, 1998. – 184 с.</p> <p>11. Освітні технології: Навчально-методичний посібник. За загальною редакцією О. М. Пехоти. – Київ: А. С. К., 2002. – 255 с.</p> <p>12. Пелагейченко М.Л. Урок твоєї мрії. – Харків: Основа, 2020. – 112 с.</p> <p>13. Помиткін Е.О. Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації - К.: ШООД, 2016. – 77 с.</p> <p>14. Туріщева Л.В. Психолого-педагогічні аспекти уроку. – Харків: Основа, 2007.</p> <p>15. Туріщева Л., Дорожко І., Малихіна О. Шкільний психолог в умовах НУШ. Професійний супровід початкової ланки освіти. – Харків: Основа, 2020. – 144 с.</p> <p>Список додаткової літератури:</p> <p>1. Баришполь С. Психологічні ігри з елементами тренінгів у початковій школі: вчителю та психологу. – Київ: Основа, 2020. – 158 с.</p> <p>2. Буковинський А.Й. Навчальна програма курсу за вибором «Основи сім'ї. 10-11 класи ЗЗСО». – К. : Пугач О.В., 2024. – 92 с.</p> <p>3. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. – Харків: Основа, 2019. – 112 с.</p> <p>4. Дмитренко К., Коновалова М., Бекетова С. Звичайні форми роботи – новий підхід. Розвиваємо ключові компетентності. – Харків: Основа, 2020. – 120 с.</p> <p>5. Інтегровані уроки із психології у початковій школі / Укладач Л.В. Туріщева. – Харків: Основа, 2011. – 127 с.</p> <p>6. Марінушкіна О. Навчальна програма з психологічного розвитку молодших школярів. – Харків: Ранок, 2013. – 64 с.</p> <p>7. Петрович В., Закусило О. Я хочу бути тренером: настільна книга тренера-початківця. – Луцьк, 2014. – 60 с.</p> <p>8. Олексюк О. О. Психологічна абетка : навчальна програма з психології / Сухенко Я. В., Малиця М. Ю., Олексюк О. О., Присяжнюк Н. Ю., Решетило О. О., Цибульська Н.В., Шенгер С.П. // Організаційно-методичний супровід діяльності фахівців психологічної служби : інформаційно- методичний збірник. – Полтава : ПОППО, 2009. – С. 59 – 64.</p> <p>9. Основи культури гендерної рівності: навчальний посібник для учнів 9-11 класів загальноосвітніх закладів / за ред. О. Семиколенової. – Київ: Ніка-Центр, 2010. – 176 с.</p>
Тривалість курсу	90 год. (3 кредити)
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання+програмні	Після завершення цього курсу студент буде знати:

**результати навчання,
загальні та спеціальні
компетентності**

- Історію викладання психології у середніх навчальних закладах країн близького і дальнього зарубіжжя
- Програми вивчення психології у середній школі
- Вимоги щодо оформлення документації з предмету
- Типологію уроків та їх сутність
- Форми організації навчальної діяльності на уроці
- Принципи та методи викладання психології
- Систему оцінювання знань учнів

вміти:

- Скласти робочу програму курсу психологічної дисципліни, яка викладається у загальноосвітній школі
- Написати конспект уроку з психології та план-сценарій виховного заходу для учнів школи
- Складати тематичний план уроків з психології
- Застосовувати під час уроків різні методи викладання та форми організації навчальної діяльності учнів
- Підібрати оптимальну програму вивчення психології та систему оцінювання, виходячи з особливостей аудиторії (вік, рівень знань, інтереси учнів, вимоги до викладання, висвітлені у навчальному плані)

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту спільноти.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з науковою спільнотою, фахівцями-практиками та індивідуальними і груповими споживачами фахової психологічної допомоги в певній галузі наукової та/або практичної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних

	<p>результатів психологічного дослідження, формувати аргументовані висновки.</p> <p>ПР10. Формувати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>
Ключові слова	Урок з психології, принципи і методи викладання психології
Формат курсу	Змішаний
	Проведення лекцій, семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Див. додаток (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	іспит в кінці семестру тестова
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з педагогіки, педагогічної психології, загальної та вікової психології, достатніх для сприйняття категоріального апарату.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Словесні (усні) методи: розповідь, евристична бесіда, дискусії, обговорення. Наочні методи: зображувальні – символічна, текстова, художня і словесна наочність. Практичні методи: рольова гра, аналіз документів та навчальних програм. Інтерактивні методи: мозковий штурм, робота в групах.
Необхідне обладнання	Проектор і ноутбук
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аудиторна робота; максимальна кількість балів 24 • самостійна робота; максимальна кількість балів 10 • контрольні заміри (модулі): максимальна кількість балів 16 • іспит. Максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів (без іспиту) 50</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають 1 роботу на самостійне опрацювання у письмовій формі (конспект уроку з психології). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою</p>

	<p>складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<p style="text-align: center;">КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ПРЕДМЕТУ „МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ”:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та завдання курсу „Методика викладання психології” 2. Зв'язок методики викладання психології з іншими науками та галузями психології. 3. Історія викладання психології у середніх//вищих навчальних закладах 19 століття. 4. Історія викладання психології у середніх//вищих навчальних закладах 20 століття. 5. Види та сутність навчальних програм з психології у середній школі. 6. Цілі викладання психології у початковій та основній ланках середньої школи. 7. Зміст навчальної програми та структура семестрового плану з психології. 8. Принципи навчання психології. 9. Психологія як наукова та навчальна дисципліна. 10. Урок з психології. Типологія уроків та їх сутність. 11. Організація навчальної діяльності учнів на уроці (форми навчальної діяльності). 12. Характеристика етапів психологічного аналізу уроку. Конспект уроку. 13. Вимоги до сучасного уроку. Чинники ефективності уроку. 14. Позакласна робота з психології у школі. 15. Словесні методи навчання психології. 16. Наочні методи навчання психології. 17. Практичні методи навчання з психології. 18. Методи закріплення вивченого матеріалу. 19. Організація перевірки та оцінювання знань з психології. 20. Види перевірки знань при вивченні психології. 21. Форми перевірки знань з психології. 22. Підготовка викладачів з психології.

	<p>23. Функції викладача з психології та його ролі.</p> <p>24. Стили педагогічної діяльності вчителя (викладача).</p> <p>25. Знання, уміння, особистісні властивості викладача психології.</p> <p>26. Вивчення особистості учня в навчально-виховному процесі (план та методи дослідження).</p> <p>27. Вивчення класного колективу (план та методи дослідження).</p> <p>28. Індивідуальний підхід до учнів у процесі навчальної діяльності.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК. СХЕМА КУРСУ.

Лекційний курс				Практичні (семінарські) заняття					
Тижні, семестр	Назва і зміст теми	К-ть годин	ТЗН	Назва і зміст теми	К-ть годин	ТЗН	К-ть годин СР	Видача і прийняття домашніх завдань	Контроль поточної успішності
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Вступ до курсу «Методика викладання психології». Методика викладання психології як галузь психологічної науки. Предмет та завдання курсу „Методика викладання психології”. Зв’язок з іншими науками та галузями психології..	2					4,8	Підготовка до сем. заняття за літературними джерелами (див. методичні рекомендації до курсу).	
2				Вступ до курсу «Методика викладання психології». 1. Теоретичні та практичні завдання методики викладання психології як галузі психологічної науки. 2. Проаналізуйте зв’язок методики викладання психології у середній школі з галузями наукового знання; 3. Розкрийте актуальні проблеми у викладанні психології у середніх загальноосвітніх закладах.	2		4,8		усне опитування
3	Історія викладання психології у середніх навчальних закладах 19 – 20 століття. Особливості викладання психології у європейських країнах: Австрії, Німеччині, Італії та Франції, а також у США. Проблеми викладання психології у середніх загальноосвітніх школах України на сучасному етапі.	2					4,8	Підготовка до сем. заняття за літературними джерелами.	
4				Історія викладання психології у середніх навчальних закладах 19 – 20 століття. 1. Проаналізуйте становлення психології як науки протягом 19-20 ст. 2. Проаналізуйте стан розробки методики викладання психології у європейських країнах (Австрії, Німеччині, Італії, Франції), у США. Визначте спільні та відмінні тенденції розвитку викладання	2		4,8		усне опитування

				психології у середній школі. 3. Основні труднощі викладання психології у 19 ст. у країнах Європи, США. 4. В межах яких навчальних дисциплін викладалася психологія у 19-20 століттях? 5. Викладання психології у сучасній українській школі.					
5	Навчальні програми з психології у середній школі. Цілі викладання та принципи навчання психології у школі. Види та сутність навчальних програм з психології у середній школі. Завдання викладання психології у початковій та основній ланках середньої загальноосвітньої школи. Наукові підходи до викладання.	2					4,8	Підготовка до сем. зн. за літературними джерелами.	
6				Навчальні програми з психології у середній школі. Цілі викладання та принципи навчання психології у школі. 1. Предметно-орієнтовані програми та їх завдання. 2. Особливості проведення уроків з психології за особистісно-орієнтованими програмами. 3. Цілі викладання психології в школі. 4. Зміст навчальних програм та структура семестрового плану з психології (на прикладі реальних навчальних програм). 5. Особливості побудови навчальних програм з психології для учнів початкових, середніх та старших класів.	2		4,8		психол. диктант та усне опитування
7-9	Урок з психології. Організація навчальної діяльності учнів на уроці. Типологія уроків та їх сутність. Методична структура комбінованого уроку. Тематичний план уроків з психології у середній школі. Конспект уроку та його складові. Основні форми навчальної діяльності учнів на уроці.	2					4,8	Підготовка до сем. заняття за літературними джерелами та підготовка до проміжного тесту	
8-10				Урок з психології. Організація навчальної діяльності учнів на уроці. 1. Урок як форма організації навчальної діяльності. Його суть та функції. 2. Типи уроку. 3. Особливості комбінованого уроку. 4. Нетипові уроки з психології. 5. Форми навчальної діяльності учнів на уроці: парна, фронтальна,	2		4,8		усне опитування та проміжний тестовий контроль

			індивідуальна та групова.					
11-13	Вимоги до сучасного уроку. Чинники ефективності уроку. Вимоги до структури уроку, підготовки та організації уроку, до змісту уроку та процесу навчання, до техніки проведення заняття. Особистісні та ситуаційні фактори впливу на ефективність навчального заняття. Професійна майстерність педагога на уроці.	4				4,8	Підготовка до сем. заняття за літературними джерелами	
12-14			Вимоги до сучасного уроку. Чинники ефективності уроку. 1. Підготовка вчителя до проведення уроку. 2. Професійна майстерність педагога: визначення, ознаки. 3. Особистісні та соціальні чинники професійної майстерності вчителя. 4. Вимоги до уроку (класифікація). 5. Критерії ефективності уроку.	4		4,8		усне опитування
15	Класифікація методів навчання психології та їх сутність. Прийоми викладання психології за критерієм джерела отримання знань та вмінь (словесні, наочні, практичні), методи викладання психології за критерієм їх впливу на характер пізнавальної діяльності учнів (репродуктивні, проблемні, інтерактивні методи), прийоми закріплення матеріалу.	4				4,8	Підготовка до сем. заняття за літературними джерелами та до підсуикового тесту	
16			Класифікація методів навчання психології та їх сутність. 1. Методи навчання психології: загальна характеристика. 2. Словесні, наочні, практичні методи викладання та їх особливості. 3. Репродуктивні та проблемні методи викладання. 4. Інтерактивні методи навчання, як засіб розвитку особистості. 5. Дистанційні технології навчання у середній школі.. 6. Піраміда ефективності навчальних методів.	4		4,8		Підсумковий тестовий контроль та усне опитування
	Всього:	16			16	58		